

Saksframlegg

Handlingsplan mot støy i Trondheim 2013-2018

Arkivsak.: 12/52935

Forslag til innstilling:

Bystyret slutter seg til Handlingsplan mot støy 2013-2018 for Trondheim.

Bakgrunn

EUs rammedirektiv for støy stiller krav om at utendørsstøy skal kartlegges, og at handlingsplaner mot støy skal utarbeides hvert femte år. Kartleggingene skal avdekke spesielt støybelastede områder. Hensikten er å redusere skadelig eksponering for støy. Regelverket gjelder også for Norge og er beskrevet i forurensningsforskriftens kapittel 5 om støy.

I byer som omfattes av regelverket (byområder med over 100 000 innbyggere) skal alle støynivåer over L_{den} 55dB og L_{night} 50 dB kartlegges ved bruk av beregningsmodeller. Støykartlegging for Trondheim ble utført av anleggseierne (Trondheim kommune, Statens vegvesen, Sør-Trøndelag fylkeskommune, Trondheim havn, Jernbaneverket og Boreal transport) og ble rapporter av Trondheim kommune til fylkesmannen i Sør-Trøndelag for videre oversending til Klif i 2012.

Anleggseierne har i 2013 levert egne handlingsplaner for å følge opp støykartleggingen, og disse er sammenstilt i foreliggende handlingsplan for Trondheim. Handlingsplanen inneholder forslag til støyreducerende tiltak for boliger, skoler, barnehager og institusjoner i forhold til vegtrafikk, bane og havnevirksomhet. Støy fra andre kilder som fly, helikopter og mindre næringsvirksomhet omfattes ikke av dette arbeidet.

Handlingsplanen er gjennomgått i Miljøpakkens arbeidsutvalg og kontaktutvalg. Endelig handlingsplan behandles politisk i kommunen og fylket før oversending til fylkesmannen for videre behandling.

Støykartlegging oppsummering

Støykartleggingen fra 2012 viste at 74 000 personer er utsatt for utendørs støy over L_{den} 55 dB (gul støysone) ved egen bolig. Beregningene viste at 18 000 personer av disse bor i rød støysone ($L_{den} > 65$ dB), og dette utgjør 10 % av innbyggerne i byen. I rød støysone mangler 4 500 personer en stille side ved boligen.

* Rød støysone, nærmest støykilden, angir et område som ikke er egnet til støyfølsomme bruksformål, og etablering av ny støyfølsom bebyggelse skal unngås
* Gul støysone er en vurderingssone, hvor støyfølsom bebyggelse kan oppføres dersom

Kartleggingen viser at det må gjennomføres tiltak for en rekke skoler og barnehager for å sikre gode utendørs lydforhold. Beregningene viser at 8 500 skoleelever på 23 skoler og 3 500 barnehagebarn på 63 barnehager er utsatt for støy på utendørs oppholdsareal over L_{den} 55 dB (gul/rød støysone). Dette utgjør ca 30 % av barn og unge i Trondheim

Trondheim kommune

Beregningene viser at vegtrafikken er den viktigste kilden til støyproblemene i byen, men at støy fra jernbane må vies oppmerksomhet i forbindelse med byens befolkningsvekst, kommunens vedtatte målsetting om fortetting og den igangsatte planprosessen for dobbeltspor for jernbane gjennom kommunen.

De overordnede støyberegningene viser at 381 boliger, en barnehage og en skole har for høye lydnivå innendørs, og omfattes av anleggseiernes plikt til å iverksette støyreducerende tiltak i medhold av forurensningsforskriften.

Nasjonale mål

I Stortingsmelding nr. 26 Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand (2006-2007, forlenget til 2015) er det vedtatt følgende nasjonale mål for reduksjon av støyplage:

Støyproblemer skal reduseres og forebygges slik at hensynet til menneskenes helse og trivsel ivaretas.

Nasjonale resultatmål:

- 1. Støyplagen skal reduseres med 10 % innen 2020 i forhold til 1999.*
- 2. Antall personer utsatt for over 38 dB innendørs støynivå skal reduseres med 30 % innen 2020 i forhold til 2005.*

Det første målet er rettet mot den generelle støyplagen i Norge, mens det andre målet er rettet mot de som er utsatt for de høyeste støynivåene.

Lokale mål

Miljøpakken

Gjennom arbeidet i Miljøpakken er det definert målsetninger for å redusere støyplage. Målsettingene er revidert i forbindelse med støykartleggingen i 2012.

Mål nr 6 i Miljøpakken er:

Antall personer som er plaget av trafikkstøy i Trondheim skal være redusert med 15 % i 2025 i forhold til 2012.

Nærmere spesifiserte delmål:

- Det er ambisjoner om at antall personer utsatt for innendørs støynivå over 38 dB, skal reduseres med 30 % innen 2025 i forhold til 2012.*
- Det skal også rettes inn tiltak spesielt mot utendørs støy ved skoler, barnehager og helseinstitusjoner.*

Kommuneplanens samfunnsdel

Delmål 2.3:

I 2020 skal Trondheim ha en fysisk byutforming som fremmer livskvalitet og helse

Kommunen vil

- fortette, redusere transportbehov og lokalisere arbeidsintensiv virksomhet i sentrum og langs viktige kollektivårer for å redusere transportbehov*
- fortette slik at bomiljø sikres ren luft, gode solforhold, lave støynivåer, trygge og trivelige byrom og møteplasser, og lett adkomst til parker og friområder*
- videreutvikle et effektivt og miljøvennlig transportsystem med god kollektivtransport og gode gang-, sykkel- og turveger*

Trondheim kommune

- sikre arealer til barnehager, grunnskoler, idrett, friområder og møteplasser

Sammendrag fra handlingsplanen

Handlingsplanen gir en oversikt over de mest utsatte vegstrekninger og boligområder, samt en liste over de mest støyutsatte skoler og barnehager i kommunen. I tillegg synliggjør planen behovet for sikring og utvikling av stille soner som et middel for å gi gode bomiljø og bedre folkehelse.

Handlingsplanen oppsummerer anleggseiernes beskrivelser for å redusere støybelastningen i kommunen. Dette er i stor grad knyttet til igangsatte og planlagte større vegprosjekter og enkelttiltak i mindre områder.

De store vegprosjektene vil ved trafikkreduksjon i eksisterende boligområder og bedre støyskjerming langs nye veger, gi en bedre støysituasjon i deler av byen. I kombinasjon med Miljøpakkens målsettinger om redusert trafikkvekst og økt bruk av miljøvennlig transport, vil dette gi ytterligere effekter. I tillegg vil bestemmelser og retningslinjer i kommunens nye arealdel sikre at all ny utbygging skjer på en slik måte at støyproblemet reduseres.

Tiltakspunkt for reduksjon av innendørs støy fra utendørs kilder

Forurensningsforskriften medfører en tiltakspunkt for anleggseiere der støynivået innendørs i rom for varig opphold er beregnet til å overskride $L_{A_{ekv},24h}$ 42 dB. Ved gjennomføring av tiltak er målsettingen at lydnivået innendørs skal bli mindre enn 35 dB. Aktuelle tiltak er utskiftning av vinduer, isolering av fasade og eventuelt installasjon av balansert ventilasjon. Dersom støybelastningen vurderes som for stor eller tiltak vurderes som økonomisk ulønnsomme, vil det være aktuelt med innløsning av boliger.

De overordnede støyberegningene viser at 381 boliger, en barnehage og en skole omfattes av anleggseiernes plikt til å utrede om virksomheten omfattes av tiltakspunktet. Alle lokaliteter vil bli fulgt opp med detaljerte beregninger som grunnlag for vurdering og valg av tiltak. Erfaringer fra tidligere tiltaksutredninger viser at mellom 20 og 50 % av de boliger som utredes har krav på tiltak iht. forurensningsforskriften. Kostnadene for å gjennomføre tiltak vil variere mye fra objekt til objekt, men basert på en gjennomsnittlig snittpris på 350 000 kroner per bolig vil dette anslagsvis gi et behov på 25 - 65 millioner kroner. De fleste av objektene ligger langs riks- og fylkesvegnettet i Trondheim.

Lovpålagte tiltak på boliger langs riks- og fylkesveg som har for høyt støynivå innendørs, blir prioritert og nødvendige midler vil bli avsatt i handlingsprogram 2014-2018 for Statens vegvesen og fylkeskommunen. Dersom tiltakspunktet utløses langs kommunal veg, vil dette bli behandlet som egne saker eller i budsjettbehandling for kommende år.

Tiltak etter tiltakspunktet kan dermed gi bedre støyforhold innendørs for opp mot 900 personer. En del vil også kunne få bedre utendørs støyforhold avhengig av type tiltak.

Arealplanlegging

Ved planlegging av nye boliger eller etablering av ny veg skal anbefalte støygrenser i retningslinje T-1442/2012 om støy i arealplanlegging legges til grunn. Dette er implementert i kommuneplanens arealdel for Trondheim og skal ivaretas i planbehandlingen.

Støysonekart i henhold til støyretningslinjen T-1442 skal fungere som et planverktøy for

Trondheim kommune

kommunen i arealplanleggingen. Statens vegvesen og Jernbaneverket har utarbeidet støysonekart for Trondheim som viser støysituasjon for veg- og banetraffic i 2011. Støysonekart ligger som vedlegg til kommuneplanens arealdel, og vil benyttes som grunnlag for vurdering av støybelastningen i arealplanlegging.

Det er en nasjonal målsetting å redusere støyplagen. Fylkesmannen, Fylkeskommunen og Statens vegvesen har anledning til å fremme innsigelse til arealplaner etter plan- og bygningsloven. Dette er et sterkt virkemiddel i arealplanleggingen, og skal bare benyttes i saker som er av nasjonal eller vesentlig regional betydning, eller som av andre grunner er av vesentlig betydning for saksområdet. Vegloven fastsetter blant annet en generell byggegrense mot riks- og fylkesveger på 50 meter. I reguleringsplaner og i kommuneplanens arealdel kan det fastsettes egne byggegrenser.

Anleggseierne har i tillegg (jf forurensningsforskriften) ansvar for å avgrense støyulempene som blir påført naboer langs det eksisterende vegnettet i miljøbelastete områder.

Måloppnåelse

Miljøpakkens målsetting om 15 % reduksjon av antall støyutsatte fra vegtraffic fra 2012 til 2025, innebærer at antall støyutsatte med utendørs støynivå over 55 dB, skal reduseres fra 74 000 til ca. 63 000 personer fram mot 2025. Innenfor handlingsplanens 5-årsperiode medfører dette målet at 4 000 skal få bedre støyforhold.

Trondheim har valgt, fram til neste rullering av handlingsplanen, å prioritere støyfølsom bebyggelse som er utsatt for støy over 60 dB. Støykartleggingen viser at dette er 40 000 personer i bolig, 5 000 elever ved 14 skoler og 1.500 barn ved 29 barnehager.

Det er vanskelig å beregne hvor mange støyutsatte personer som vil få bedre støyforhold av ulike tiltak, da det ikke er foretatt en detaljvurdering av delstrekningene. Det er beregnet at ca. 7 000 personer vil få en støyreduserende effekt fra store vegprosjekt og tiltak langs de foreslåtte vegstrekninger. Flere av de store vegprosjektene vil være ferdigstilt innen 2017, og vil derved redusere antall støyutsatte ved neste støykartlegging.

I tillegg til lokale tiltak vil statlige virkemidler kunne gi støyreduserende effekt for hele vegnettet, f.eks ved overgang til mer støysvake dekk og kjøretøy.

Det må ved neste rullering av handlingsplanen vises hvordan Miljøpakkens målsetting om bedre støyforhold skal innfris fram mot 2025.

Prosess, medvirkning og organisering

Anleggseierne har levert egne handlingsplaner som er sammenstilt til en felles handlingsplan for Trondheim. Sammenstillingen og vurdering av innspill er foretatt av en prosjektgruppe bestående av Trondheim kommune, Sør-Trøndelag fylkeskommune og Statens vegvesen.

Melding om oppstart av handlingsplanarbeidet ble kunngjort i november 2012 og utkast til handlingsplan ble kunngjort på kommunens nettside i mai 2013.

Vurdering av innspill

Det har i løpet av planprosessen kommet inn 14 innspill til planen (4 i desember og 10 i juni). 12 av disse gjaldt støy fra følgende vegstrekninger: Utleirvegen/Blaklivegen, Omkjøringsvegen ved

Trondheim kommune

Nardoskrenten, Byåsveien, Sigurd Jorsalfars vei, Othilienborgvegen, Industriveien, Stadsingeniør Dahls gate, Ranheimsveien, Vestre Rosten, FV 950 Skovgård-Olderdalen og John Aaes vei. Det ble også mottatt henvendelser på støy fra helikoptertrafikk og fra støyende naboer. Dette er forhold som behandles som egen sak, da det ikke faller inn under handlingsplanen. Det ble i tillegg mottatt konkrete innspill til formuleringer som er innarbeidet i planen.

Innspill til støyskjerming av konkrete vegstrekninger vil bli tatt med i det videre arbeidet når handlingsplanen skal følges opp med tiltaksdel. Prioritering av vegstrekninger og støyfølsom bebyggelse med tiltak og virkemidler vil være avhengig av flere faktorer:

- Andel av uteareal i rød/gul støysone
- Om boligen/virksomheten mangler stille side
- Antall personer som vil få effekt av tiltak
- Tiltakets omfang og kostnader
- Regulerings- og eiendomsmessige forhold

Videre arbeid og økonomi

Trondheim er i en særstilling for byområdene som er omfattet av kravet om utarbeidelse av handlingsplan, da det i Miljøpakken er avsatt egne midler til støyskjerming. Dette gir muligheter til å avhjelpe støyproblemene for de mest utsatte.

Miljøpakken har ansvar for å følge opp at avsatte midler til støyskjerming prioriteres i henhold til handlingsplan mot støy. Det er etablert en egen støygruppe i Miljøpakken med deltakere fra Trondheim kommune, Sør-Trøndelag fylkeskommune og Statens vegvesen. Fram til 2025 er det foreløpig avsatt ca. 200 millioner kroner, som skal brukes til støyreducerende tiltak langs eksisterende vegnett. I tillegg vil støyskjermingstiltak i de store vegutbyggingene dekkes av de enkelte prosjektene.

Bystyret i Trondheim vedtok i sak 63/13 Årsoppgjøret 2012, at 2 millioner kroner skulle avsettes til registrering, vedlikehold og oppgradering av eksisterende støyskjermer.

De avsatte midlene er likevel ikke tilstrekkelig til å innfri vedtatte nasjonale og lokale målsettinger. Statlige myndigheter må iverksette flere virkemidler og budsjettere med økte ressurser til støyreducerende tiltak for å oppnå egne målsettinger.

Neste støykartlegging for Trondheim skal gjennomføres i 2017, og handlingsplanen skal revideres i 2018.

Konklusjon

Handlingsplan mot støy oppsummerer støyproblemer i kommunen og foreslår tiltak for å nå nasjonale mål og Miljøpakkens lokale målsettinger. Handlingsplanen utløser ikke nye økonomiske forpliktelser for kommunen, da tiltak skal dekkes innenfor Miljøpakkens økonomiske ramme. Tiltaksplikten for innendørs støynivå langs kommunal veg vil imidlertid medføre behov for budsjettering av midler. Dette vurderes i forbindelse med rådmannens utarbeidelse av forslag til handlings- og økonomiplan for Trondheim kommune.

Trondheim kommune

Rådmannen anbefaler at handlingsplanen legges til grunn ved videre planlegging av tiltak, og at den oversendes fylkesmannen/Miljødirektoratet i medhold av forurensningsforskriften. Samlet oversikt for de store byområdene i Norge rapporteres av statlige myndigheter til EU.

Rådmannen i Trondheim, 26.8.2013

Einar Aassved Hansen
kommunaldirektør

Marianne Langedal
miljøsjeff

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Vedlegg: Handlingsplan mot støy i Trondheim 2013-2018